

بسم الله الرحمن الرحيم

سابقہ راہبردی جهان

به اهتمام:

دکتر محمود یزدان فام

دکتر مهدی میرزاده کوهشاهی

سرشناسه: یزدانفام، محمود، ۱۳۴۶ - گردآورنده
 عنوان و نام پدیدآور: مناطق راهبردی جهان / به اهتمام محمود یزدانفام، مهدی میرزاده کوهشاهی.
 مشخصات نشر: تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری: ۲۲۴ ص.؛ مصور، نقشه، جدول.
 فروست: علوم سیاسی؛ ۱۸۵. روابط بین الملل؛ ۸.
 شابک: ۱۳۰۰۰۰ ریال؛ ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۸۲-۰۵-۴
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: سیاست جهانی -- قرن ۲۱ م. -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
 موضوع: World politics -- 21st century -- Addresses, essays, lectures
 موضوع: سیاست - جغرافیای - مقاله‌ها و خطابه‌ها
 موضوع: Geopolitics-- Addresses, essays, lectures
 شناسه افزوده: رزاده کوهشاهی، مهدی، ۱۳۶۲ - گردآورنده
 شناسه افزوده: پژوهشکده مطالعات راهبردی
 شناسه افزوده: Research Institute of Strategic Studies
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ / ای ۲۱ / ۸
 رده بندی دیویی: ۹۰۹/۸۳
 شماره کتابشناسی ملی: ۶۹۱۸۷۹

مناطق راهبردی جهان

به اهتمام: دکتر محمود یزدانفام و دکتر مهدی میرزاده کوهشاهی
 ناشر: پژوهشکده مطالعات راهبردی
 چاپ و صحافی: برتر
 نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶
 شمارگان: ۲۰۰ جلد
 صفحه آرا و طرح جلد: ملیحه کربلایی
 قیمت: ۱۳۰,۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۸۲-۰۵-۴

* فکس: ۸۸۸۹۶۵۶۱

* تلفن: ۸۸۹۱۲۸۳۰

* روابط عمومی: ۸۸۸۰۲۴۷۷

* تلفکس انتشارات: ۸۸۸۰۲۴۷۶

* نشانی: تهران، خیابان کریم خان زند، خیابان آبان جنوبی، خیابان رودسر شرقی، شماره ۷

* صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۵۱۸۹ * پست الکترونیک: info@risstudies.org

کلیه حقوق برای پژوهشکده مطالعات راهبردی محفوظ است

فهرست مطالب

سخن ناشر ۷

فصل اول: چهار ربع خرد: از مناطق تا منطقه گرایی ۹

دکتر مهدی میرمحمدی

فصل دوم: جهان اسلام: از اشتراکات، ینی تا ناهم سویی راهبردی ۴۲

دکتر داود غرایاق زندی

فصل سوم: جهان شرق؛ تمدن های کهن و قدرت های آینده ۷۱

دکتر طیبه واعظی

فصل چهارم: جهان غرب: جهانی شدن و چالش های آینده ۱۱۱

دکتر محمود یزدان فام

فصل پنجم: آمریکای لاتین: از میراث داری استعماری تا سیطره جدید ۱۵۲

دکتر الهام رسولی ثانی آبادی

فصل ششم: قاره آفریقا: کشف مجدد منطقه ای فراموش شده ۱۸۱

دکتر مهدی میرمحمدی / سید حسن حسینی

فصل هفتم: مناطق راهبردی؛ سیالیت تعاریف و تنوع مصادیق ۲۰۵

دکتر مهدی میرزاده کوهشاهی

نمایه ۲۱۸

سخن ناشر

بازیگری کنشگران بین‌المللی، اثر از محیطی است که در آن قرار دارند یا در آن به ایفای نقش می‌پردازند. از همین رو برخی مناطق به دلیل اهمیت و تنشی که در ایجاد، پیشبرد و موفقیت راهبردهای کشورهای مختلف در نظام بین‌الملل دارند از اهمیت بی‌ری‌ر برخوردارند. در گذشته با توجه به غلبه نگرش جبرگرایانه و بها دادن بیش از حد به عامل جغرافیا، راهبردی عمدتاً با شرایط، مولفه‌ها و دسترسی‌های جغرافیایی تشخیص یافته و تحدید می‌شدند اما امروزه به دلایل پیچیدگی‌های حاکم بر سیاست بین‌الملل، رشد فناوری، توسعه دانش سیاسی، تحول مفاهیم در بین‌الملل، جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک و تغییر در گفتمان‌های مرتبط با منافع، هویت و امنیت ملی، عطفی که می‌تواند در سرشت سیاست و سرنوشت کشورها نقش ایفا کند نیز تغییر یافته‌اند. امروزه در کنار این - جغرافیا و موقعیت محیطی، توان تولید گفتمان سیاسی و فرهنگی، توانایی ایجاد سبک زندگی، قدرت اقتصادی، مزیت نسبی برای پویایی اقتصادی عواملی هستند که می‌توانند یک منطقه را حائز منزلت راهبردی کنند. به این دلیل امروزه علاوه بر موقعیت جغرافیایی، توان اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و نظامی نیز نقش موثری در اهمیت مناطق دارد. از همین رو بر خلاف گذشته نمی‌توان و نباید از «موقعیت راهبردی» سخن گفت بلکه آنچه امروزه حائز اهمیت است و منافع و امنیت ملی کشورها را تأمین می‌کند «منزلت راهبردی» آنها است که محصول و برآیند مجموع عناصر و ویژگی‌های فوق‌الذکر است.

با توجه به اهمیت مناطق در سیاست خارجی کشورها و نظر به نبود کتب و متون کافی در این زمینه، این مجموعه تلاشی ابتدایی برای تغییر رویکرد تصمیم‌گیران، دانشجویان و پژوهشگران درباره مناطق راهبردی است. مجموعه حاضر که نتیجه اشتراک مساعی هشت تن از اساتید دانشگاه در رشته‌های علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و جغرافیای سیاسی است از هفت بخش تشکیل شده است. بخش نخست کتاب به طرح

مباحث نظری درباره مفاهیم منطقه و منطقه‌گرایی از دیدگاه اندیشمندان مختلف اختصاص یافته است. بخش‌های دوم تا ششم کتاب از منظر فرهنگی - تمدنی مناطق پنج‌گانه جهان اسلام، حوزه تمدنی شرق، حوزه تمدنی غرب، آمریکای لاتین و آفریقا را مورد بررسی قرار داده و مسائل و ویژگی‌های هر یک را برشمرده است. فصل هفتم کتاب با جمع‌بندی و تلفیق دو دیدگاه سنتی و جدید در حوزه مناطق راهبردی، ابتدا چپستی مناطق راهبردی و مولفه‌های لازم برای راهبردی بودن مناطق را برشمرده و سپس مصادیق آن در حوزه‌های تمدنی یاد شده را مشخص کرده است.

مطالعه این کتاب برای سیاستمداران، پژوهشگران، دانشجویان علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و جغرافیای سیاسی مفید خواهد بود. بدیهی است این اثر همانند آثار پیش از خود دارای کاستی‌هایی است و مولفان کتاب از دریافتها علمی کارشناسان و صاحبان قلم استقبال می‌کنند و امیدوارند با نقادی کارشناسان و اندیشمندان در چاپ بی‌محدود کاستی‌های کتاب به حداقل برسد.

معاون پژوهشی